

פיצוץ הנפגעים: המסלול היעיל לתביעה, השפעת דוח המבקר ומתי ישולמו הפיצויים

מומחים לדיני נזיקין מבהירים כי אין טעם להמתין להקמת מנגנון פיצוי ע"י המדינה ויש להגיש תביעות אזרחיות • בהתבסס על העבר, משפטי הנזיקין צפויים לקחת שנים, ודוח המבקר על הסכנות בהר אמנם לא קביל בניהמ"ש, אך ישפיע על גובה הפיצויים • גלובס עושה סדר

ייצוג משפחות הנפגעים

הג'וב המכתיע של פרקליטו של רה"מ

במוצאי שבת, עוד טרם נקברו רוב הרוגי האסון בהר מירון, פורסם בכלי התקשורת החרדיים כי פרקליטו של רה"מ בנימין נתניהו, עו"ד עמית הדר ממשרד הדר-רוטשנר, ייצג את משפחות הקרבנות והנפגעים באסון. בכתבה נכתב כי "מי שירכז את התביעות הרבות הוא עו"ד עמית הדר". זאת, בעקבות פניית רבנים ונציגי משפחות רבות.

עוד נכתב כי "משפחות הנפגעים מבקשות לדרוש נטילת אחריות קולקטיבית וסיוע לנפגעים הרבים, ויהר עם עורכי הדין במשרדו של הדר, יספק ליווי משפטי מלא למשפחות של הנספים והנפגעים, וילוו אותם בכל האספקטים הצפויים של בירור הגורמים שהתרחשותם ככל הנראה זו שגרמה לאסון, ובדרישה לחקר האמת והגנה על זכויות הנפגעים".

הייצוג של עו"ד הדר מעלה לכאורה ניגוד עניינים חריף בין האינטרס של נתניהו לבין האינטרס של נפגעי האסון. מצד אחד עו"ד הדר מזמין אנשים שנפגעו, לא רק כדי לייצג אותם נזיקית אלא בעיקר "כדרישה לנטילת אחריות ציבורית על האסון שלדעת רבים היה כתוב וידוע מראש", ומן הצד השני

ח"ד. "צינית עצובה"

הוא מייצג את רה"מ נתניהו שנושא באחריות המיניסטריאלית לאירוע. בסעיף 14 לכללי לשכת עוה"ד, נכתב "לא ייצג עו"ד לקוח, לא יקבל על עצמו לייצגו קיים חשש שלא יוכל למלא את חובתו המקצועית כלפיו, בשל עניין אישי שלו, או בשל התחייבות או חובת נאמנות שיש לו כלפי אחר או בשל עומס עבודה או בשל סיבה דומה אחרת".

ממשרדו של עו"ד הדר נמסר כי "לעו"ד הדר ולמשרדו היכרות עמוקה וחיבור משמעותי למגור החרדי למגור החרדי. בעקבות האסון פנו גורמים בכירים בציבור החרדי כדי לבחון אם עו"ד הדר יכיים להעניק מזמנו ולהעמיד את משרדו לטובת סיוע עיתדי בטיפול בבני משפחות הנפגעים. חבל שיש גורמים שמנסים בציניות עצובה במיוחד לחבר בשעה קשה זו בין האסון לייצוגו של רה"מ. אין שחר לדברים". בסביבתו של עו"ד הדר מבהירים כי עו"ד הדר לא יפעל בניגוד עניינים במסגרת הייצוג.

במקביל, פורסמה בעיתון החרדי "יתד נאמן" מודעה של עו"ד נתנאל רוט המזמין את עדי הראייה ואת משפחות הנפגעים לפנות למשרדו לצורך גיבוש תביעת נזיקין. נתנאל רוט הוא אחיו של עו"ד אריאל רוט, שותף במשרדו של עו"ד הדר. בסביבת הדר הבהירו כי, אין כל קשר בין שני המשרדים בעניין הגשת התביעות הנזיקיות.

• אבישי גרינצ'ג

אבלים בהר מירון. עד היום משפחות נפגעים מאסון רוסאי לא קיבלו את הכסף

017: חיטרס. Amir Cohen

ועדת חקירה ממלכתית. בעלי האולם, וארבעה מהנרסם נשלחו לכלא לכשנתיים עד 4 שנות מאסר.

3. זהות הנתבעים

נגד מי תוגש התביעה האזרחית? לדברי עו"ד גינזבורג, "יש פה חבות ברורה של המדינה שמוצאת סיוע רב בדוחות מבקר המדינה. ברגע שהמבקר מנפיק דוחות קשים ב-2008 וב-2011 לגבי המחדלים במתחם במירון שעולים כרובי כחי אדם, מדינת ישראל יודעת שיש בעיות במקום. כמעט כל משרדי הממשלה חבים פה".

באשר לתביעה נגד בעלי תפקידים ספציפיים, במשטרה ובממשלה, אומרת עו"ד גינזבורג כי "ניתן לתבוע אותם, אך המדינה תוכל להעלות טענה לפי חוק, המאפשר לה לטעון להסכנות לעובר אם זה במסגרת מילוי תפקידו. דרך המלך היא לתבוע את המשרדים ולא את בעלי התפקידים. אחרת זה יעבך את ההתדיינות הממשלתית וייערב טיעונים של משילות".

עו"ד אריאל פרייליך מוסיף כי "הפיצוץ יהיה אותו הפיצוץ בכל מקרה רק החלוקה משתנה. פה יש מספיק יעקוביבז'ין, ניתן להגיש נתונים מהרות, חומרי גלם או לזמן עדים."

4. דוח המבקר

מה המשמעות המשפטית של דוח המבקר שהתריע על הכפונות? דוח המבקר ודוח ועדת חקירה אינם קבילים בהליך משפטי - פלילי או אזרחי. עם זאת, לדברי עו"ד יעקוביבז'ין, ניתן להגיש נתונים מהרות, חומרי גלם או לזמן עדים. עו"ד פרייליך אומר שלוועדת חקירה יש משקל פסיכולוגי עצום על השופט. "היו לי תיקים שוועדת חקירה אמרו שאף אחד לא אשם, אך ביהמ"ש הייב בנזיקין", הוא מציין. •

ניצן שפיר

מי אחראי על הנזקים שנגרמו ל-150 הפצועים ולמשפחות 45 ההרוגים באסון בהר מירון? אך ישפיע דוח מבקר המדינה בעניין ההילולה בהר או דוח ועדת חקירה, ככל שתקום כזו? מומחים לדיני נזיקין מסבירים את האפשרויות העומדות בפני הנפגעים.

1. פיצויים מהמדינה?

האם הקורבנות צריכים לתבוע או שהמדינה מוגבלת מנגנון פיצוי? אין תקנה לתשלום פיצויים יום מצד המדינה בשלב כזה של אירוע. כל מי שנפגע יצטרך להגיש תביעה עצמאית על הנזק נגד הגורמים לו. עו"ד ענת גינזבורג, מומחית בנזיקין ויו"ר ועדת נכים תגמולים ושקיום נכי צה"ל בלשכת עוה"ד, מסבירה ש"אם המדינה תארכי וביהמ"ש לא המתין".

עו"ד אריאל פרייליך ממשרד פרייליך-פרחי, מומחה לדיני נזיקין, מציין כי "המדינה לא תדאג מראש, אין כל חוק שקובע זאת". לעומתו, משפחות הנפגעים צריכות להגיש תביעה מייד כי "החקירות יכולות להימשך זמן רב. היו מקרים שהליכי חקירה התארכו וביהמ"ש לא המתין".

לדברי עו"ד ערן יעקובוביץ', מומחה לדיני נזיקין וביטוח ושותף במשרד צבי יעקובוביץ', "באסונות המוניים קודמים לא היה מנגנון, אלא עם יעצרו חוק שינה למי שנפגע זכויות ספציפיות. בגלל הייחוד של האירוע, ראוי שהמדינה תיקח אחריות, תשלם פיצויים ואת תמשיך את ההתדיינות מול הגורמים שצריכים להשתתף איתה. זה לא צריך להיות על גב המשפחות. הן לא צריכות להמתין".

2. משך ההמתנה לפיצויים

מתי יסתיים המשפט האזרחי? משפט הנזיקין צפוי לקחת שנים. באסון פסטיבל ערד ב-1995 נהרגו שלושה בני נוער ונפצעו עשרות שנמצאו בדוחק. הפיצויים שולמו על ידי עיריית ערד, עמותת פסטיבל ערד, המשטרה, מגן דוד ועוד חברות. ההליך האזרחי של שתיים מהנזקקות נמשך 12 שנים עד שניגן פיצו של 5 מיליון שקל. בהליך הפלילי הורשעו מפקד המרחב מהמשטרה, מפקד אתר הפסטיבל, הבעלים של משרד הכרטיסים הדרן, מפקד הפסטיבל ומנכ"ל עמותת הפסטיבל, שנשלחו לכלא כשנת מאסר או לעבודות שירות.

באסון המכביה ב-1997 נהרגו ארבעה ספורטאים ב-1997 נפצעו. ב-2001 הקציבה המדינה 69 מיליון שקל לפיצויים. ההליכים האזרחיים הסתיימו בפשרה יחסית במהירות בגלל הלחץ של יהדות אוסטרליה. מהנרסם שתיכנן את הגשר, שני קבלנים, מנהל חברה ויו"ר הוועד המנהל של האירוע נשלחו לכלא כשנתיים מאסר או לעבודות שירות. באסון באולמי רוסאי ב-2001 שבו נהרגו 23 בני אדם ומאות נפצעו מקריסת תקרה, נמשכים ההליכים האזרחיים עד היום. זאת, נגד בעלי האולם, משרד הפנים, מכון התקנים ועיריית ירושלים. בשל מחלוקת בנוגע לתשלום שכר הטרחה של עוה"ד התשלומים הותכנו שנים רבות. ב-2017 אישרה עיריית ירושלים 70 מיליון שקל לפיצויים. הכנסת חוקקה חוק סיוע לנפגעים ב-2002, והוקמה

אסונות קודמים: התוצאות

< אסון פסטיבל ערד (1995): 3 הרוגים ועשרות פצועים; ההליך האזרחי של שתיים מהנזקקות נמשך 12 שנים וכן פוצו ב-5 מיליון ש"ש; 5 אחראים נשלחו לכלא לכשנתיים מאסר או לעבודות שירות

< אסון המכביה (1997): 4 הרוגים ו-69 פצועים; ב-2001 אישרה המדינה הקצבת 14 מיליון ש"ש לפיצויים; ההליכים האזרחיים הסתיימו יחסית במהירות בשל לחץ מיהדות אוסטרליה; 5 אחראים נשלחו לכלא לכשנתיים או לעבודות שירות

< אסון רוסאי (2001): 23 הרוגים ומאות פצועים; ההליכים האזרחיים עדיין נמשכים; ב-2017 אישרה עיריית ירושלים 70 מיליון ש"ש לפיצויים; הכנסת חוקקה ב-2002 חוק סיוע לנפגעים, והוקמה ועדת חקירה ממלכתית; חמישה אחראים הורשעו ונשלחו לכלא לתקופה של כשנתיים

בגלל הלחץ של יהדות אוסטרליה. מהנרסם שתיכנן את הגשר, שני קבלנים, מנהל חברה ויו"ר הוועד המנהל של האירוע נשלחו לכלשנתיים מאסר או לעבודות שירות.

באסון באולמי רוסאי ב-2001 שבו נהרגו 23 בני אדם ומאות נפצעו מקריסת תקרה, נמשכים ההליכים האזרחיים עד היום. זאת, נגד בעלי האולם, משרד הפנים, מכון התקנים ועיריית ירושלים. בשל מחלוקת בנוגע לתשלום שכר הטרחה של עוה"ד התשלומים הותכנו שנים רבות. ב-2017 אישרה עיריית ירושלים 70 מיליון שקל לפיצויים. הכנסת חוקקה חוק סיוע לנפגעים ב-2002, והוקמה